

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026 a Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2026

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan y Grŵp Iechyd, Gofal Cymdeithasol a'r Blynyddoedd Cynnar ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026 a Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2026. Rwyf wedi fy modloni bod y manteision yn cyfiawnhau'r costau tebygol.

Dawn Bowden AS
Y Gweinidog Plant a Gofal Cymdeithasol

13 Ionawr 2026

RHAN 1 – MEMORANDWM ESBONIADOL

1. DISGRIFIAD

- 1.1. Mae Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (“Deddf 2016”) yn darparu’r fframwaith statudol ar gyfer rheoleiddio ac arolygu gwasanaethau gofal cymdeithasol a rheoleiddio’r gweithlu gofal cymdeithasol yng Nghymru. Er mwyn helpu i gyflawni hyn, mae Deddf 2016 yn rhoi ystod o bwerau gwneud rheoliadau a mathau eraill o is-ddeddfwriaeth i Weinidogion Cymru.
- 1.2. Cafodd Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2025 (“Deddf 2025”) y Cydsyniad Brenhinol ar 24 Mawrth 2025. Mae’n cynnwys darpariaethau y bwriedir iddynt wneud y canlynol:
 - atal darparwyr gwasanaethau cartrefi plant, gwasanaethau llety diogel a gwasanaethau maethu rhag gwneud elw (mae Deddf 2025 yn diffinio’r gwasanaethau hyn ac yn cyfeirio atynt fel “gwasanaethau plant o dan gyfyngiad”);
 - galluogi cyflwyno taliadau uniongyrchol ar gyfer gofal iechyd, a hynny i ddechrau ar gyfer oedolion sy’n gymwys i gael Gofal Iechyd Parhaus y GIG (“GIP”); a
 - gwneud diwygiadau amrywiol i Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Deddf 2016, i sicrhau y gallir rhoi’r ddeddfwriaeth hon ar waith yn llawn ac yn effeithiol.
- 1.3. Mae’r Memorandwm Esboniadol hwn yn ymwneud â **Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026 a Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2026**. Gyda’i gilydd, mae’r offerynnau statudol hyn yn gwneud diwygiadau i Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017; Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2019; a Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017, i gefnogi gweithredu Deddf 2025.
- 1.4. Mae’r ddau offeryn statudol yn nodi mai 1 Ebrill 2026 yw’r dyddiad dod i rym.

2. MATERION O DDIDDORDEB ARBENNIG I’R PWYLLGOR DEDDFWRIAETH, CYFIAWNDER A’R CYFANSODDIAD

2.1 Dim.

3. Y CEFNDIR DEDDFWRIAETHOL

- 3.1. Mae'r pwerau sy'n galluogi i **Reoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026** ("y Rheoliadau Diwygio Datganiadau Blynyddol") gael eu gwneud, wedi eu cynnwys yn:
- adran 10(1)(b) o Ddeddf 2016 – Datganiad blynyddol;
 - adran 10(2A) a (4A) o Ddeddf 2016 (fel y'i mewnosodwyd gan adran 7 o Ddeddf 2025) – Datganiad blynyddol;
 - adran 187(1)(a) o Ddeddf 2016 – Rheoliadau o dan y Ddeddf; ac
 - adran 28(1)(a) o Ddeddf 2025 – Darpariaeth ganlyniadol a darpariaeth drosiannol etc.
- 3.2 Mae'r offeryn statudol hwn yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd.
- 3.3 Mae'r pwerau sy'n galluogi i **Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2026** ("y Rheoliadau Diwygio Cofrestru") gael eu gwneud, wedi eu cynnwys yn:
- adran 6(1A), a pharagraff 4(4) o Atodlen 1A i Ddeddf 2016 (fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf 2025) – Cais i gofrestru fel darparwr gwasanaeth;
 - adran 11(4) o Ddeddf 2016 – Cais i amrywio cofrestriad fel darparwr gwasanaeth;
 - adran 14(1A) o Ddeddf 2016 (fel y'i mewnosodwyd gan adran 8 o Ddeddf 2025) – Cais i ganslo cofrestriad fel darparwr gwasanaeth; ac
 - adran 187(1) o Ddeddf 2016 – Rheoliadau o dan y Ddeddf.
- 3.4 Mae'r offeryn statudol hwn yn ddarostyngedig i weithdrefn annilysu'r Senedd.

4. DIBEN AC EFFAITH Y DDEDDFWRIAETH

- 4.1 Nod Deddf 2016 yw gwella ansawdd gofal a chymorth yng Nghymru, gan ddarparu mwy o dryloywder a chymaroldeb ar draws gwasanaethau gofal cymdeithasol. Mae Deddf 2025 yn cyflwyno diwygiadau, gan gynnwys diwygiadau i Ddeddf 2016, sydd wedi eu cynllunio i gryfhau'r system iechyd a gofal cymdeithasol, gwella tryloywder a grymuso unigolion drwy roi iddynt ragor o ddewis a rheolaeth.

- 4.2 Mae diwygiadau i Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017 yn cael eu gwneud gan y **Rheoliadau Diwygio Datganiadau Blynyddol**, er mwyn:
- ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaeth (heblaw awdurdodau lleol) sy'n darparu 'gwasanaeth plant o dan gyfyngiad' – sef gwasanaeth cartref gofal (i blant), gwasanaeth llety diogel neu wasanaeth maethu – gynnwys yn eu datganiad blynyddol ddatganiad sy'n cadarnhau eu bod yn parhau i fodloni'r gofyniad nid-er-elw yn adran 6A(1) o Ddeddf 2016 (fel y'i mewnosodwyd gan adran 8 o Ddeddf 2025); ac
 - ei gwneud yn ofynnol, yn unol â Deddf 2016, i ddarparwyr gwasanaeth yr holl wasanaethau rheoleiddiedig gyhoeddi eu datganiadau blynyddol ar eu gwefannau o fewn 91 o ddiwrnodau ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol y mae'n ymwneud â hi.
- 4.3 Mae diwygiad canlyniadol i Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2019 hefyd yn cael ei wneud gan y **Rheoliadau Diwygio Datganiadau Blynyddol**, er mwyn adlewyrchu newid a wnaed gan Ddeddf 2025 i bennawd adran 48 o Ddeddf 2016, sydd bellach yn cyfeirio at gyflwyno a chyhoeddi datganiadau blynyddol.
- 4.4 Mae diwygiadau i Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017 yn cael eu gwneud gan y **Rheoliadau Diwygio Cofrestru**, er mwyn:
- mewnosod diffiniadau, yn rheoliad 2, ar gyfer “ymgeisydd”, “endid nid-er-elw”, “gwasanaeth plant o dan gyfyngiad” a mathau penodol o sefydliadau elusennol a sefydliadau buddiant cymunedol, i adlewyrchu'r newidiadau a gyflwynwyd gan adran 6A o Ddeddf 2016 (fel y'i mewnosodwyd gan adran 3 o Ddeddf 2025);
 - mewnosod rheoliad newydd 3B, sy'n ei gwneud yn ofynnol i ymgeiswyr sy'n ceisio cofrestru i ddarparu 'gwasanaeth plant o dan gyfyngiad', ddarparu gwybodaeth ychwanegol a bennir ym mharagraff newydd 7A o Atodlen 1;
 - mewnosod rheoliad 3B newydd sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i hepgor gofynion penodol ar gyfer ceisiadau. Mae'r ddarpariaeth hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru hepgor gofynion penodol ar gyfer ceisiadau pan fo endid nid-er-elw sy'n cymryd drosodd wasanaeth plant o dan gyfyngiad yn yr un man o dan gytundeb â'r ddarparwr presennol, a bod Gweinidogion Cymru yn ystyried, gan roi sylw i wybodaeth a gedwir am y ddarparwr presennol, fod hepgoriad yn briodol. Y rhesymeg dros y broses symlach hon yw'r ffaith, mewn achosion o'r fath, bod llawer o'r wybodaeth a gedwir am y gwasanaeth presennol yn parhau i fod yn ddilys ac yn gywir ar gyfer y ddarparwr nid-er-elw newydd;

- mewnosod rheoliad newydd 11A, sy'n ei gwneud yn ofynnol i ymgeiswyr sy'n ceisio amrywio eu cofrestriad ddod yn ddarostyngedig i'r gofyniad yn adran 6A(1) o Ddeddf 2016 i ddarparu gwybodaeth a bennir ym mharagraff newydd 7A o Atodlen 1;
- gwneud darpariaeth ynghylch ffurf ceisiadau i amrywio cofrestriad;
- gwneud darpariaeth ynghylch cynnwys a ffurf ceisiadau i ganslo cofrestriad;
- diwygio Atodlen 1, i ddiweddarau'r wybodaeth sy'n ofynnol gan ymgeiswyr corfforaethol a nodi'r dogfennau cyfansoddiadol a thystiolaethol y mae rhaid iddynt gael eu darparu gan endidau nid-er-elw sy'n gwneud cais i ddarparu gwasanaethau plant o dan gyfyngiad.

4.5 Effaith y diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau Diwygio Cofrestru yw sicrhau bod ceisiadau i gofrestru, neu i amrywio cofrestriad mewn cysylltiad â gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, yn cynnwys gwybodaeth ddigonol i ddangos cydymffurfedd â'r gofyniad statudol bod gwasanaethau o'r fath yn cael eu darparu gan endidau nid-er-elw. Effaith arall yw nodi'r gofynion ar gyfer cais i ganslo cofrestriad fel darparwr gwasanaeth.

5. YMGYNGHORI

Ymgynghoriad ffurfiol

5.1 Rhwng 16 Gorffennaf a 8 Hydref 2025, cynhaliwyd dau ymgynghoriad 12 wythnos ar yr un pryd ynghylch y meysydd polisi o dan sylw. Roedd y rhain yn ymwneud â'r materion a ganlyn:

a) Dileu elw o ofal plant cymdeithasol – newidiadau arfaethedig y mae eu hangen i:

- **reoliadau presennol ynghylch cofrestru darparwyr gwasanaeth¹**, er mwyn sicrhau ei bod yn ofynnol i ymgeisydd sy'n gwneud cais i gofrestru neu gais am amrywiad, mewn perthynas â gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, ddarparu gwybodaeth berthnasol i alluogi AGC (fel y rheoleiddiwr) i benderfynu a yw darparwr yn bodloni'r amodau nid-er-elw a nodir yn Neddf 2025;

¹ Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017

- **rheoliadau presennol sy'n llywodraethu'r datganiadau blynyddol²** a gyflwynir gan ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, i'w gwneud yn ofynnol iddynt ddarparu datganiad yn cadarnhau eu bod yn parhau i fodloni'r amodau nid-er-elw a nodir yn Neddf 2025; a
- **monitro a gorfodi darpariaethau Deddf 2025 o ran trefniadau ariannol afresymol neu anghymesur** a wnaed gan y darparwyr hyn, a hynny i geisio sicrhau nad yw ein bwriad polisi – sef atal darparwyr rhag gwneud elw o ofal plant – yn cael ei danseilio.

b) Newidiadau arfaethedig i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol, er mwyn:

- ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaeth gyhoeddi eu datganiadau blynyddol ar eu gwefannau **o fewn 91 o ddiwrnodau** i ddiwedd y flwyddyn ariannol (erbyn 30 Mehefin);
- diwygio rheoliadau presennol ynghylch hysbysiadau cosb³, er mwyn ymdrin â'r drosedd o fethu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn y terfyn amser gofynnol **drwy hysbysiad cosb**, ac i bennu swm y gosb; a
- **nodi'r wybodaeth y mae rhaid ei chynnwys** yng nghais darparwr i ganslo ei gofrestrriad, a ffurf y cais.

5.2 Tynnwyd sylw cynulleidfia eang o randdeiliaid allweddol at yr ymgynghoriadau hyn, gan gynnwys darparwyr gwasanaethau gofal cymdeithasol, awdurdodau lleol, byrddau iechyd lleol, ymddiriedolaethau'r GIG, rheoleiddwyr perthnasol, arolygiaethau a Chomisiynwyr, Lleisiau o Gofal Cymru a chynrychiolwyr eraill o'r trydydd sector, yn ogystal â phartneriaid cymdeithasol. Yn ogystal â hynny, mae gan AGC dudalennau gwe sy'n benodol ar gyfer darparu gwybodaeth a chymorth i ddarparwyr gwasanaethau ynghylch y newidiadau rheoleiddiol a statudol sy'n effeithio arnynt – o ran dileu elw o ofal cymdeithasol plant a'r newidiadau cyffredinol i'r gofynion ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol a cheisiadau i ganslo cofrestrriadau.

5.3 Y tro hwn, ni chyhoeddwyd fersiwn hawdd ei deall na fersiwn i blant a phobl ifanc o'r ymgynghoriadau ar wahân gan fod y newidiadau rheoleiddiol yn eithaf bach a thechnegol eu natur. Fodd bynnag, wrth ddatblygu'r polisi ehangach ynghylch dileu elw o ofal cymdeithasol plant, rydym wedi gweithio'n agos gyda grwpiau cynrychioliadol, gan gynnwys Comisiynydd Plant Cymru, Lleisiau o Gofal Cymru a Gwasanaeth Eiriolaeth Ieuenctid Cenedlaethol Cymru, ac yn parhau i

² Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017

³ Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2019

ymwneud â nhw i sicrhau bod plant a phobl ifanc yn deall yr hyn y mae'r newidiadau hyn yn ei olygu iddynt.

5.4 Yn gryno, roedd canlyniadau'r ddau ymgynghoriad fel a ganlyn:

a) Dileu elw o ofal cymdeithasol plant

- **Cafwyd cyfanswm o 27 o ymatebion i'r ymgynghoriad.** Yn fras, cafwyd ymatebion gan gymysgedd o ddarparwyr er elw a nid-er-elw unigol, awdurdodau lleol unigol a sefydliadau ymbarél sy'n cynrychioli buddiannau llywodraeth leol, darparwyr gwasanaethau a phlant a phobl ifanc. Daeth ymateb ar y cyd i law ar ran Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru, Consortïwm Comisiynu Cymru ar gyfer Plant, Maethu Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.
- **O ran y newidiadau arfaethedig i'r rheoliadau presennol ynghylch cofrestru,** cafwyd ychydig o awgrymiadau penodol ar gyfer newidiadau pellach i'r rheoliadau hynny, a chafwyd dim ond ychydig o adborth penodol ar y meysydd a gynigiwyd i'w newid. Yn hytrach na chytuno neu anghytuno â'r newidiadau a gynigiwyd yn yr ymgynghoriad, canolbwyntiodd llawer o'r ymatebwyr ar y rhesymeg bolisi ehangach yn ymwneud â 'Dileu Elw', naill ai drwy ailadrodd eu cefnogaeth eang neu eu gwrthwynebiad iddo, neu fyfyrïo ar feysydd sydd eisoes wedi eu diffinio ar wyneb Deddf 2025 (megis yr ystod o fodelau nid-er-elw sydd wedi eu cynnwys). Gwnaeth rhai ymatebwyr gydnabod y rhesymeg sy'n sail i'r newidiadau arfaethedig, o ran gwella cydymffurfedd â'r gofynion nid-er-elw, er mynegodd rhai o'r ymatebwyr eu bod yn bryderus am y risg bosibl i gapasiti AGC, pe bai prosesau cofrestru yn rhy gymhleth. Rhannodd sawl ymatebydd awgrymiadau ar gyfer meysydd i'w cynnwys mewn canllawiau cysylltiedig ynghylch cofrestru.
- **O ran y newidiadau arfaethedig i reoliadau presennol ynghylch datganiadau blynyddol,** roedd sawl ymatebydd o blaid yr egwyddor o ddefnyddio datganiadau blynyddol i ddangos tystiolaeth barhaus o statws nid-er-elw. Awgrymodd rhai ymatebwyr feysydd pellach i'w cynnwys yn y datganiadau blynyddol, er enghraifft, gwybodaeth ariannol fanwl, gan gynnwys gwybodaeth ariannol fanwl ynghylch sefydliad ehangach y darparwr, nid dim ond rhan gofrestredig nid-er-elw y sefydliad. Rhybuddiodd eraill y gallai'r newidiadau sydd eisoes wedi eu cynnig olygu y bydd sefydliadau llai yn wynebu trafferthion yn sgil llwyth gwaith ychwanegol yn ogystal ag arwain at gostau ychwanegol.
- **O ran y dull arfaethedig ar gyfer monitro a gorfodi darpariaethau Deddf 2025 ynghylch trefniadau ariannol afresymol neu anghymesur a wnaed gan ddarparwyr,** roedd sawl ymatebydd yn cydnabod yr egwyddor o gael dull ar waith ar

gyfer monitro a gorfodi. Fodd bynnag, awgrymwyd yr angen am ganllawiau ychwanegol, a gofynnodd sawl ymatebydd am ragor o fanylion a chanllawiau clir i roi sicrwydd i ddarparwyr. Roedd y rhai a wnaeth sylwadau ynghylch y cynnig i AGC roi cytundebau ar waith gyda rheoleiddwyr eraill ar gyfer y modelau nid-er-elw yn cydnabod y rhesymeg dros hyn, gydag un yn dweud y byddai hyn yn lleihau biwrocratiaeth. Yn fwy cyffredinol, mynegodd sawl ymatebydd bryder am allu ac arbenigedd AGC i ymchwilio i drefniadau ariannol a allai fod yn afresymol neu'n anghymesur. Nododd rhai y costau posibl a allai ddod i'r amlwg yn sgil goruchwyliaeth fanwl o'r fath.

b) Newidiadau arfaethedig i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol

- **Cafwyd cyfanswm o 20 o ymatebion i'r ymgynghoriad.** Yn fras, cafwyd ymatebion gan gymysgedd o ddarparwyr gwasanaethau, awdurdodau lleol unigol, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Undeb y GMB a Gofal Cymdeithasol Cymru.
- **Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr o blaid yr amserlen arfaethedig o 91 o ddiwrnodau** (ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol y mae'r datganiad blynyddol yn ymwneud â hi) i ddarparwyr gyhoeddi eu datganiadau blynyddol ar eu gwefannau eu hunain, gan nodi bod y terfyn amser yn un rhesymol a chymesur i ddarparwyr gwasanaeth lunio datganiadau blynyddol, eu cyflwyno a'u cyhoeddi. Nododd sawl ymatebydd y byddai sicrhau bod y dyddiad cyhoeddi yn cyd-fynd â chyfnod penodedig ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol yn helpu i safoni ymarfer ar draws y sector. Rhybuddiodd rhai ymatebwyr y gallai'r terfyn o 91 o ddiwrnodau arwain at heriau yn ystod cyfnodau o alw gweithredol uchel; pe bai anawsterau technolegol annisgwyl; pan fo nifer o wasanaethau rheoleiddiedig yn cael eu darparu neu pan fo terfynau amser statudol eraill ar gyfer cyflwyno adroddiadau yn cyd-daro.
- **Rhannodd rhai ymatebwyr ar ran awdurdodau lleol bryderon ynghylch cydymffurfedd y datganiadau blynyddol PDF a gynhyrchir ar hyn o bryd gan system ar-lein AGC â safonau hygyrchedd.** O ganlyniad, bydd AGC yn addasu ei system ar-lein i alluogi cydymffurfedd â safonau hygyrchedd a bydd yn diwygio ei ganllawiau gweithredol yn unol â hynny, yn barod ar gyfer datganiadau blynyddol 2025-26.
- **Roedd cefnogaeth eang ymhlith ymatebwyr i'r cynnig y dylai Gweinidogion Cymru, drwy AGC, gael yr opsiwn i ddyroddi hysbysiad cosb** i ddarparwyr gwasanaeth sy'n methu â chyhoeddi eu datganiad blynyddol o fewn yr amserlen ragnodedig. Roedd llawer o'r farn bod yr opsiwn hwn yn ddull gorfodi cymesur ac ymarferol sy'n hyrwyddo tryloywder,

atebolrwydd, cysondeb a chydymffurfedd â rhwymedigaethau statudol. Rhannodd rhai ymatebwyr bryderon ynghylch yr heriau ymarferol o ran gweithredu ac anogwyd dull gweithredu teg a chymesur ar gyfer gorfodi, yn arbennig ar gyfer darparwyr sefydliadau llai.

- Cafwyd ystod o farn gan ymatebwyr ynghylch swm arfaethedig y gosb. Cytunodd llawer o ymatebwyr fod y gosb lefel 4 (£2,500) yn briodol ac yn gymesur, a chydnabuwyd bod y swm yn cyd-fynd â'r gosb bresennol am fethu â chyflwyno datganiad blynyddol a throseddau tebyg. Fodd bynnag, rhannodd sawl ymatebydd bryderon ynghylch cymesuredd y gosb mewn cyd-destunau penodol ac ar gyfer sefydliadau llai neu ddarparwyr gwasanaeth unigol.
- **Cytunodd ymatebwyr yn fras bod y gofynion arfaethedig o ran gwybodaeth wrth wneud cais i ganslo cofrestriad darparwr gwasanaeth yn berthnasol ac yn gymesur.** Roedd cytundeb cryf bod y gofynion hyn yn hanfodol i sicrhau bod prosesau cau gwasanaethau yn cael eu rheoli'n ddiogel, yn dryloyw, ac yn rhoi sylw dyladwy i lesiant unigolion sy'n derbyn gofal.

5.5 Mae'r dogfennau ymgynghori a chrynodeb o'r ymatebion ar gael yn:

- a) <https://www.llyw.cymru/ymgyngghoriad-ar-ddileu-elw-o-ofal-plant-html>
- b) <https://www.llyw.cymru/cynnig-newidiadau-i-drefniadau-rheoleiddio-gwasanaethau-gofal-cymdeithasol>

RHAN 2 – ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

Gan fod Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026 (“y Rheoliadau Diwygio Datganiadau Blynyddol”) a Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2026 (“y Rheoliadau Diwygio Cofrestru”) yn ymwneud â dau faes polisi, sef dileu elw o ofal cymdeithasol plant a newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol, mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol a ganlyn wedi ei rannu fesul offeryn statudol, ac yna yn opsiynau, costau a manteision sy'n berthnasol i bob maes polisi.

ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL AR GYFER: Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026

6. OPSIYNAU

a) Dileu elw o ofal cymdeithasol plant

- 6.1. Mae dau opsiwn, a restrir isod, wedi eu hystyried ynghylch y broses datganiadau blynyddol sy'n ymwneud â dileu elw o ofal cymdeithasol plant.
- 6.2. **Opsiwn un – Gwneud dim.** Peidio â diwygio Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017 i'w gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ddarparu datganiad sy'n cadarnhau eu bod yn parhau i fodloni'r amodau nid-er-elw a nodir yn Neddf 2025. O dan yr opsiwn hwn, ni fydd datganiad wedi ei gynnwys mewn datganiadau blynyddol i alluogi darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad i gadarnhau eu bod yn parhau i fodloni'r amodau nid-er-elw.
- 6.3. **Opsiwn dau – Deddfu.** Diwygio'r Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017 presennol i'w gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ddarparu datganiad sy'n cadarnhau eu bod yn parhau i fodloni'r amodau nid-er-elw a nodir yn Neddf 2025. O dan yr opsiwn hwn, bydd elfen ychwanegol yn cael ei chynnwys yn y datganiad blynyddol i alluogi darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad i gadarnhau eu bod yn parhau i fodloni'r amodau nid-er-elw.

b) Newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol

- (i) **Pennu terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol darparwyr ar neu cyn 91 o ddiwrnodau ar ôl y flwyddyn ariannol y mae'n ymwneud â hi – hynny yw, 30 Mehefin**

6.4. Mae [adran 10 o Ddeddf 2016](#) yn ei gwneud yn ofynnol i ddarparwr gwasanaeth gyflwyno datganiad blynyddol i Weinidogion Cymru (yn ymarferol, i AGC) ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol y maent wedi eu cofrestru ynddi.

Mae hefyd yn nodi bod rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi pob datganiad blynyddol a gyflwynir iddynt.

6.5. Mae [adran 14 o Ddeddf 2025](#) yn newid hyn, er mwyn ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaeth gyhoeddi eu datganiadau blynyddol ar eu gwefannau eu hunain. Mae Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026 yn rhagnodi terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiad blynyddol.

6.7 Ar gyfer yr agwedd hon ar yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol, mae'r ddau opsiwn sy'n cael eu hystyried fel a ganlyn:

6.8 Opsiwn un – Gwneud dim. Peidio â diwygio Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017 i bennu terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol darparwyr. O dan yr opsiwn hwn, ni fydd terfyn amser yn cael ei osod ar ddarparwyr gwasanaeth i gyhoeddi datganiadau blynyddol ar eu gwefannau eu hunain.

6.9 Opsiwn dau – Deddfu. Diwygio Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017 i bennu terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol darparwyr. O dan yr opsiwn hwn, bydd yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaeth gyhoeddi eu datganiadau blynyddol ar eu gwefannau ar neu cyn 91 o ddiwrnodau ar ôl y flwyddyn ariannol y mae'n ymwneud â hi. Hynny yw, erbyn 30 Mehefin bob blwyddyn.

(ii) **Sicrhau y gellir ymdrin â'r drosedd o fethu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn y terfyn amser penodedig drwy hysbysiad cosb**

6.10 Mae adran 52 o Ddeddf 2016 yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, i ragnodi troseddau y gellir ymdrin â nhw drwy ddyroddi hysbysiad cosb i berson y maent wedi eu bodloni bod y person wedi cyflawni'r drosedd honno. Mae Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2019 yn rhagnodi bod darparwr gwasanaeth sy'n methu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn y terfyn amser penodedig yn drosedd y gellir ymdrin â hi drwy hysbysiad cosb. Mae'r Rheoliadau yn darparu mai'r gosb am y drosedd honno yw swm sy'n cyfateb i lefel 4 ar y raddfa dirwyon safonol ar gyfer troseddau diannod (£2,500 ar hyn o bryd).

6.11 Opsiwn un – Gwneud dim. Peidio â diwygio Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2019 i sicrhau bod y drosedd o fethu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn y terfyn amser rhagnodedig yn drosedd y gellir ymdrin â hi drwy hysbysiad cosb. Byddai hyn yn golygu na ellir ymdrin â'r drosedd mewn ffordd sy'n gymesur ac sy'n defnyddio llai o adnoddau drwy hysbysiad cosb.

6.12 Opsiwn dau – Deddfu. Diwygio Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2019 i sicrhau bod methu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn yr amser rhagnodedig yn drosedd y gellir ymdrin â hi drwy hysbysiad cosb. O dan yr opsiwn hwn, bydd modd ymdrin â'r drosedd o fethu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn y terfyn

amser penodedig drwy hysbysiad cosb a bydd swm y gosb yn cyfateb i lefel 4 ar y raddfa dirwyon safonol ar gyfer troseddau diannod (£2,500 ar hyn o bryd).

7. COSTAU, MANTEISION A RISGIAU

a) Dileu elw o ofal cymdeithasol plant

Mae'r costau, y manteision a'r risgiau wedi eu rhannu yn yr effeithiau posibl ar bedwar grŵp allweddol yr effeithir arnynt fwyaf uniongyrchol gan y broses datganiadau blynyddol, sef darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, AGC, Llywodraeth Cymru ac aelodau o'r cyhoedd.

Opsiwn un – Gwneud dim. Costau ac arbedion

7.1 Nid oes unrhyw gostau nac arbedion ychwanegol wedi eu nodi o dan yr opsiwn hwn, naill ai i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, AGC neu Lywodraeth Cymru.

Opsiwn un – Gwneud dim. Manteision ac anfanteision

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

7.2 O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai angen i ddarparwyr gwblhau cwestiwn ychwanegol yn eu datganiad blynyddol i gadarnhau eu bod yn parhau i fodloni'r diffiniad o endid nid-er-elw. Mewn egwyddor, byddai hyn yn osgoi baich gweinyddol ychwanegol ar ddarparwyr, fodd bynnag, mae'r fantais hon mor fach fel ei bod yn ddibwys o ran amser gweinyddol a arbedir.

AGC

7.3 O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai angen i AGC adolygu cwestiwn ychwanegol yn natganiad blynyddol darparwr i wirio a yw'r darparwr wedi cadarnhau ei fod yn parhau i fodloni'r diffiniad o endid nid-er-elw. Yn yr un modd â darparwyr, byddai hyn, mewn egwyddor, yn osgoi baich gweinyddol ychwanegol, fodd bynnag, mae'r fantais hon mor fach fel ei bod yn ddibwys o ran amser gweinyddol a arbedir.

Llywodraeth Cymru

7.4 Nid oes unrhyw fanteision penodol wedi eu nodi i Lywodraeth Cymru o dan yr opsiwn hwn.

Aelodau o'r cyhoedd

7.5 Mae datganiadau blynyddol wedi eu bwriadu'n bennaf i ddarparu gwybodaeth gywir a chymharol i'r cyhoedd. Heb gynnwys cadarnhad o ran statws nid-er-elw darparwr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, ni fydd gan y cyhoedd ddull sydd ar gael iddynt i'w sicrhau bod gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yn parhau i fod yn nid-er-elw, gan efallai danseilio ymddiriedaeth yn y system reoleiddio.

Opsiwn un – Gwneud dim. Risgiau

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

- 7.6 Nid oes unrhyw risgiau penodol wedi eu nodi ar gyfer darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad o dan yr opsiwn hwn.

AGC

- 7.7 O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai AGC yn cael sicrwydd gan ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad eu bod yn parhau i fodloni'r diffiniad o endid nid-er-elw. Felly, ni fyddai gan AGC unrhyw weithdrefn ffurfiol i gadarnhau bod darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yn parhau i fodloni'r diffiniad statudol o endid nid-er-elw ar ôl cofrestru am y tro cyntaf. Mae hyn yn achosi risg o greu bwlch cydymffurfedd gan y byddai gan AGC lai o ffyrdd o wirio a yw darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yn cydymffurfio â'r gofyniad yn Neddf 2025 er mwyn bodloni'r diffiniad o endid nid-er-elw. Gallai hyn gynyddu'r risg bod darparwyr nad ydynt yn cydymffurfio yn gweithredu am gyfnodau estynedig.
- 7.8 Mae adran 47 o Ddeddf 2016 yn gwneud darparu gwybodaeth ffug neu gamarweiniol mewn datganiad blynyddol yn drosedd. O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai AGC yn gallu defnyddio'r opsiwn gorfodi hwn oherwydd na fyddai'r datganiad o ran statws nid-er-elw yn rhan o'r datganiad blynyddol. O ganlyniad, byddai AGC yn colli sail gyfreithiol glir ar gyfer dyroddi hysbysiadau cosb neu fynd ar drywydd camau gorfodi troseddol mewn achosion o gamliwio.

Llywodraeth Cymru

- 7.9 Mae amcan polisi Llywodraeth Cymru i ddileu elw o ofal cymdeithasol plant yn dibynnu ar weithgarwch monitro cadarn. Mae peidio â diwygio'r Rheoliadau fel y cynigir o dan yr opsiwn hwn yn peryglu gallu AGC i gefnogi'r nod strategol hwn yn effeithiol.

Aelodau o'r cyhoedd

- 7.10 Gallai absenoldeb gweithdrefn ffurfiol, sydd ar gael i'r cyhoedd i gadarnhau statws nid-er-elw, arwain at amheuaeth gyhoeddus ynghylch uniondeb darparwyr, yn arbennig mewn amgylchedd polisi sy'n canolbwyntio ar ddileu elw.

Opsiwn dau - Deddfu. Costau ac arbedion

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

- 7.11 O dan yr opsiwn hwn, bydd angen i ddarparwyr gadarnhau'n flynyddol eu bod yn bodloni'r diffiniad o endid nid-er-elw. Gallai hyn olygu amser ychwanegol i staff gwblhau'r datganiad hwn yn ogystal â hyfforddiant posibl i staff ar y gofynion adrodd newydd yn y datganiad blynyddol. Mae'r gost bosibl sy'n gysylltiedig â hyn yn debygol o fod yn isel o ystyried y bydd hyn,

i ddarparwyr sy'n cydymffurfio, yn ddim ond yn achos o gadarnhau eu statws nid-er-elw.

AGC

- 7.12 O dan yr opsiwn hwn, bydd cost ychwanegol i AGC o ran amser staffio ychwanegol i adolygu ac archwilio cydymffurfedd â'r diffiniad nid-er-elw yn y datganiadau blynyddol ac ymchwilio i unrhyw bryderon posibl pe na bai darparwr yn cydymffurfio. Bydd staff AGC hefyd angen hyfforddiant ar brosesau newydd sy'n ymwneud â hyn.
- 7.13 Yn ogystal â chostau sy'n gysylltiedig ag adolygu cydymffurfedd â'r diffiniad nid-er-elw yn y datganiadau blynyddol, bydd angen i AGC hefyd addasu ei blatfform AGC Ar-lein er mwyn cynnwys datganiadau newydd ac integreiddio gwiriadau cydymffurfedd. Mae hyn yn cynnwys gwaith datblygu TG pwrpasol a gwaith cynnal a chadw parhaus.
- 7.14 Yn ogystal â chostau adolygu a chostau TG, bydd AGC hefyd yn mynd i gostau ychwanegol o ran amser staff ar gyfer llunio canllawiau clir i ddarparwyr ynghylch y newidiadau i'r datganiadau blynyddol er mwyn sicrhau cydymffurfedd.
- 7.15 O ran y costau sy'n gysylltiedig â'r uchod, dyrannwyd cyllid gwerth £251,000 i AGC yn ystod 2025-26 (costau suddedig yr aed iddynt eisoes). Bydd y cyllid hwn yn codi i £627,000 yn ystod 2026-27 a 2027-28 ar gyfer ymdrin â chostau gweithredu yn ehangach. Mae hyn yn ymgorffori'r costau ychwanegol sy'n gysylltiedig â phwyntiau 7.12, 7.13 a 7.14 uchod yn ogystal â'r costau posibl sy'n gysylltiedig â'r newidiadau arfaethedig i drefniadau cofrestru a nodir ar wahân.

Llywodraeth Cymru

- 7.16 Mae costau i Lywodraeth Cymru o ran ymgysylltu yn ehangach â rhanddeiliaid ynghylch y gwaith o ddileu elw. Roedd yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Deddf 2025 yn rhag-weld swm penodol o £13,273 y flwyddyn ar gyfer costau cyfathrebu Llywodraeth Cymru rhwng 2024-25 a 2027-28 (mae'r costau ar gyfer 2024-25 a 2025-26 yn gostau suddedig). Gallai cyfran o'r gweithgarwch cyfathrebu hwn, hyd at, a chan gynnwys 2026-27, gynnwys cyfathrebu'r newidiadau i'r broses datganiadau blynyddol, fodd bynnag, rhagwelir y bydd hyn yn rhan fach iawn o'r gweithgarwch cyfathrebu, o ystyried bod Llywodraeth Cymru yn debygol o ganolbwyntio ar y cerrig milltir gweithredu ehangach, er enghraifft, y cyfyngiadau o 1 Ebrill 2027 ymlaen o ran ychwanegu gwelyau ychwanegol at gartrefi plant presennol neu gymeradwyo gofalwyr maeth newydd.

Aelodau o'r cyhoedd

- 7.17 Nid oes unrhyw gostau penodol i aelodau o'r cyhoedd wedi eu nodi o dan yr opsiwn hwn.

Opsiwn dau – Deddfu. Manteision ac anfanteision

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

- 7.18 Bydd cyflwyno'r datganiad blynyddol o ran statws nid-er-elw o dan yr opsiwn hwn yn darparu gweithdrefn syml i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ddangos eu bod yn cadw at y gofyniad nid-er-elw, gan leihau amwysedd a'r posibilrwydd o ymholiadau adweithiol pellach gan AGC.

AGC

- 7.19 Bydd cyflwyno'r datganiad blynyddol o ran statws nid-er-elw o dan yr opsiwn hwn yn darparu gweithdrefn ffurfiol i AGC wirio cydymffurfedd parhaus ag adran 6A, gan sicrhau mantais i brosesau goruchwyllo rheoleiddiol. Yn ogystal, mae datganiadau ffug o dan adran 47 yn rhai y gellir eu gorfodi, gan alluogi AGC i weithredu'n gyflym yn erbyn achosion o dorri cydymffurfedd.

Llywodraeth Cymru

- 7.20 Bydd yr opsiwn hwn o fudd i uchelgais strategol Llywodraeth Cymru o ran dileu elw o ofal cymdeithasol plant drwy ymgorffori gwiriadau cydymffurfio nid-er-elw ym mhrosesau arferol.

Aelodau o'r cyhoedd

- 7.21 Bydd aelodau o'r cyhoedd yn elwa ar fwy o dryloywder yn sgil y datganiadau blynyddol a gyhoeddir a fydd yn cadarnhau statws nid-er-elw darparwyr, gan atgyfnerthu hyder y cyhoedd.

Opsiwn dau – Deddfu. Risgiau

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

- 7.22 Mae'r datganiad blynyddol o ran statws nid-er-elw yn dasg cydymffurfedd ychwanegol i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ei chwblhau. Gallai'r baich ychwanegol hwn arwain at risg o osod straen ar ddarparwyr llai yn sgil eu hadnoddau prin ond ystyrir bod y risg hon yn isel iawn o ystyried y dylai hyn fod yn ymarfer syml na ddylai fod yn feichus i'w gwblhau.

AGC

- 7.23 Gall yr amser a'r adnoddau ychwanegol y bydd eu hangen ar staff i weithredu'r newid hwn, gan gynnwys addasu AGC Ar-lein, osod straen ar adnoddau presennol AGC. Fodd bynnag, dylai'r cyllid ychwanegol a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i AGC liniaru'r risg hon.

Llywodraeth Cymru

- 7.24 Mae risg fach o bwysau cyllidebol ychwanegol ar Lywodraeth Cymru pe bai costau AGC i weithredu'r newid hwn yn uwch na'r disgwyl. Fodd bynnag, disgwylir i'r risg hon fod yn isel o ystyried bod gwariant AGC

ynghylch y mater hwn (costau suddedig) hyd yma wedi bod yn unol â'i dyraniad cyllidebol.

Aelodau o'r cyhoedd

7.25 Nid oes risgiau penodol i aelodau o'r cyhoedd wedi eu nodi o dan yr opsiwn hwn.

b) Newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol

- (i) **Pennu terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol darparwyr ar neu cyn 91 o ddiwrnodau ar ôl y flwyddyn ariannol y mae'n ymwneud â hi – hynny yw, 30 Mehefin**

Opsiwn un – Gwneud dim. Costau ac arbedion

7.26 Nid yw'r opsiwn hwn yn arwain at gostau ychwanegol i Weinidogion Cymru (AGC) na darparwyr gwasanaeth.

Opsiwn un – Gwneud dim. Manteision ac anfanteision

7.27 Gallai peidio â chael terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol roi mwy o hyblygrwydd i rai darparwyr, yn arbennig y rhai sydd â phrinder staff.

7.28 Bydd gosod y gofyniad ar ddarparwyr gwasanaeth i gyhoeddi datganiadau heb bennu amserlen yn arwain at gyhoeddi datganiadau blynyddol ar wahanol adegau gan leihau tryloywder a chysondeb. Bydd hyn yn golygu nad yw'r wybodaeth sy'n deillio o ddatganiadau blynyddol ar gael i'r cyhoedd mewn modd amserol. Ni fydd yn darparu eglurder na sicrwydd i ddarparwyr gwasanaeth.

Opsiwn un – Gwneud dim. Risgiau

7.29 Mae gosod y gofyniad ar ddarparwyr gwasanaeth i gyhoeddi datganiadau heb bennu amserlen yn creu risg y bydd datganiadau blynyddol yn cael eu cyhoeddi ar wahanol adegau. Bydd yn golygu nad yw'r wybodaeth sy'n deillio o ddatganiadau blynyddol ar gael i'r cyhoedd mewn modd amserol a chyson.

Opsiwn dau – Deddfu. Costau ac arbedion

7.30 Nid yw'r opsiwn hwn yn arwain at gostau ychwanegol i Weinidogion Cymru na darparwyr gwasanaeth. Mae eisoes yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaeth lunio datganiad blynyddol a'i gyflwyno i AGC. Ymdriniwyd â'r costau ychwanegol sy'n gysylltiedig â'r gofynion yn Neddf 2025 i ddarparwyr gyhoeddi'r datganiadau blynyddol ar eu gwefannau eu hunain ym Memorandwm Esboniadol ac Asesiad Effaith Rheoleiddiol y Bil.

Opsiwn dau – Deddfu. Manteision ac anfanteision

7.31 Bydd pennu terfyn amser i ddarparwyr gwasanaeth gyhoeddi eu datganiadau blynyddol yn:

- hyrwyddo atebolrwydd a chydymffurfedd,
- hybu tryloywder a hyder y cyhoedd,
- galluogi goruchwyllo a chynllunio gwaith arolygu mewn modd amserol.

Opsiwn dau – Deddfu. Risgiau

7.32 Nid ydym wedi nodi unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

- (ii) **Sicrhau y gellir ymdrin â'r drosedd o fethu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn y terfyn amser penodedig drwy hysbysiad cosb**

Opsiwn un – Gwneud dim. Costau ac arbedion

7.33 Nid yw'r opsiwn hwn yn arwain at gostau ychwanegol i Weinidogion Cymru (AGC) na darparwyr gwasanaeth.

Opsiwn dau – Deddfu. Manteision ac anfanteision

7.34 Bydd darparwyr gwasanaeth nad ydynt yn cydymffurfio yn osgoi cosbau ariannol.

7.35 O dan yr opsiwn hwn, ni fydd darparwyr gwasanaeth nad ydynt yn cydymffurfio yn destun hysbysiad cosb. Gall hyn arwain at gyfraddau cydymffurfio is, heriau o ran gorfodi a materion yn ymwneud â thegwch.

Opsiwn un – Gwneud dim. Risgiau

Nid ydym wedi nodi unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

Opsiwn dau – Deddfu. Costau ac arbedion

7.36 Ni fydd costau i ddarparwyr sy'n cydymffurfio. Mewn achos o beidio â chydymffurfio, bydd y darparwr yn wynebu cosb o £2,500. Mae gan ddarparwyr nad ydynt yn cydymffurfio yr opsiwn i beidio â derbyn hysbysiadau cosb. Y dewis arall yw erlyniad troseddol llawn, a all fod yn anghymesur ac yn broses sy'n defnyddio llawer o adnoddau.

7.37 I Weinidogion Cymru (AGC), efallai y bydd cost drosiannol i sicrhau bod arolygwyr yn ymgysgu â'r rheoliadau newydd. Fodd bynnag, bydd hyn yn ymwneud â gweithredu'r system hysbysiadau cosb yn hytrach na'r Rheoliadau Diwygio. Ymdriniwyd â'r costau posibl sy'n gysylltiedig â gweithredu system hysbysiadau cosb ym Memorandwm Esboniadol ac Asesiad Effaith Rheoleiddiol Deddf 2016.

Opsiwn dau – Deddfu. Manteision ac anfanteision

7.38 Mae'r dull gweithredu arfaethedig yn darparu cysondeb â'r drosedd bresennol o fethu â chyflwyno datganiad blynyddol i AGC o fewn y terfyn amser penodedig.

7.39 Mae gosod hysbysiad cosb ar gyfer darparwyr gwasanaethau gofal cymdeithasol nad ydynt yn cydymffurfio yn cynnig sawl mantais bwysig:

- Hyrwyddo atebolrwydd a chydymffurfedd drwy atgyfnerthu difrifoldeb y rhwymedigaeth i fodloni'r terfyn amser.
- Darparu hyblygrwydd rheoleiddiol drwy alluogi AGC i ddefnyddio adnoddau gorfodi eraill heblaw am ddibynnu ar erlyniad troseddol.

Opsiwn dau – Deddfu. Risgiau

7.40 Gall Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026 gael effaith ariannol andwyol ar ddarparwr gwasanaeth nad yw'n cydymffurfio. Gall y gosb benodedig o £2,500 effeithio'n anghymesur ar ddarparwyr bach.

8. CASGLIADAU

a) Dileu elw o ofal cymdeithasol plant

8.1 Yn seiliedig ar werthusiad o gostau, manteision a risgiau'r ddau opsiwn, **opsiwn dau yw'r opsiwn a ffefrir. Deddfu:** Diwygio'r rheoliadau datganiadau blynyddol presennol i'w gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ddarparu datganiad eu bod yn parhau i fodloni'r amodau nid-er-elw a nodir yn Neddf 2025.

b) Newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol

- (i) **Pennu terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol darparwyr ar neu cyn 91 o ddiwrnodau ar ôl y flwyddyn ariannol y mae'n ymwneud â hi – hynny yw, 30 Mehefin**

8.2 Yn seiliedig ar werthusiad o gostau, manteision a risgiau'r ddau opsiwn, **opsiwn dau yw'r opsiwn a ffefrir. Deddfu:** Diwygio rheoliadau datganiadau blynyddol presennol i bennu terfyn amser ar gyfer cyhoeddi datganiadau blynyddol darparwyr.

- (ii) **Sicrhau y gellir ymdrin â'r drosedd o fethu â chyhoeddi datganiad blynyddol o fewn y terfyn amser penodedig drwy hysbysiad cosb**

8.3 Yn seiliedig ar werthusiad o gostau, manteision a risgiau'r ddau opsiwn, **opsiwn dau yw'r opsiwn a ffefrir. Deddfu:** Diwygio rheoliadau hysbysiadau cosb presennol i wneud methiant i gyhoeddi datganiad blynyddol o fewn yr amser rhagnodedig yn drosedd y gellir ymdrin â hi drwy hysbysiad cosb.

9. ASESU'R GYSTADLEUAETH

9.2 Ar y cyfan, o ran y newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol, ni ddisgwylir i'r gofynion yn Rheoliadau Datganiadau Blynyddol (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2026 gael effaith negyddol ar gystadleuaeth yng Nghymru, na chystadleurwydd y rhan fwyaf o fusnesau.

10. ADOLYGU AR ÔL GWEITHREDU

10.1. Disgwylir i werthusiad ffurfiol o'r gwaith ar ddileu elw gael ei gynnal wrth i'r polisi gael ei weithredu. Byddai hyn yn cynnwys gwerthuso unrhyw effeithiau sylweddol o ganlyniad i'r is-ddeddfwriaeth, gan gynnwys y diwygiad hwn.

ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL AR GYFER: Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2026

11. OPSIYNAU

a) Dileu elw o ofal cymdeithasol plant

- 11.1. Mae dau opsiwn, a restrir isod, wedi eu hystyried ynghylch y broses datganiadau blynyddol sy'n ymwneud â dileu elw o ofal cymdeithasol plant.
- 11.2. **Opsiwn 1 – gwneud dim.** Peidio â gwneud y diwygiadau arfaethedig i Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol) (Cymru) 2017 i sicrhau bod ceisiadau i gofrestru, neu amrywio cofrestriad, mewn cysylltiad â gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yn cynnwys gwybodaeth ddigonol i ddangos cydymffurfedd â'r gofyniad statudol bod gwasanaethau o'r fath yn cael eu darparu gan endidau nid-er-elw.
- 11.3. **Opsiwn dau – Deddfu.** Diwygio'r Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017 presennol i sicrhau bod ceisiadau i gofrestru, neu amrywio cofrestriad, mewn cysylltiad â gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yn cynnwys gwybodaeth ddigonol i ddangos cydymffurfedd â'r gofyniad statudol bod gwasanaethau o'r fath yn cael eu darparu gan endidau nid-er-elw.

b) Newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol: Gwybodaeth i'w darparu yn rhan o gais darparwr gwasanaethau i ganslo ei gofrestriad

11.2 Mae [adran 14 o Ddeddf 2016](#) yn caniatáu i ddarparwr gwasanaeth wneud cais i Weinidogion Cymru i ganslo ei gofrestriad, pan fo'n bwriadu rhoi'r gorau i weithredu yn gyfan gwbl. Mae [adran 15 o Ddeddf 2025](#) yn diwygio hyn, i roi

pŵer i Weinidogion Cymru i ragnodi'r wybodaeth, a ffurf yr wybodaeth, sydd i'w chynnwys mewn cais o'r fath.

11.3 Mae'r pŵer gwneud rheoliadau hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru (yn ymarferol, AGC) i'w gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaeth ddarparu gwybodaeth am sut y byddant yn parhau i gydymffurfio â gofynion yn ymwneud â safon y gofal a'r cymorth sydd i'w darparu, nes eu bod yn rhoi'r gorau i weithredu.

11.4 Bydd hyn yn sicrhau bod gan AGC wybodaeth berthnasol am weithrediad bwriadedig y gwasanaeth(au) a sicrwydd yn ymwneud â gofal, diogelwch a llesiant parhaus unigolion sy'n defnyddio neu'n byw yn y gwasanaeth(au), er mwyn galluogi AGC i gyflawni ei dyletswyddau rheoleiddiol yn effeithiol yn ystod y cyfnod cau.

11.5 Mae dau opsiwn wedi eu hystyried wrth ddadansoddi costau, manteision a risgiau creu rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr gwasanaethau cartrefi gofal a gwasanaethau cymorth cartref gyflwyno gwybodaeth ychwanegol wrth ganslo eu cofrestriad.

11.6 Ar gyfer yr agwedd hon ar yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol, mae'r ddau opsiwn sy'n cael eu hystyried fel a ganlyn:

11.7 **Opsiwn un – Gwneud dim.** Peidio â diwygio Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017 i'w gwneud yn ofynnol i gynnwys gwybodaeth benodol mewn cais i ganslo cofrestriad darparwr gwasanaeth a pheidio â nodi ffurf y cais.

11.8 **Opsiwn dau – Deddfu.**

(i) **Defnyddio'r pŵer gwneud rheoliadau yn adran 14(1A)(a) o Ddeddf 2016 i'w gwneud yn ofynnol bod cais i ganslo cofrestriad darparwr gwasanaeth yn cynnwys yr wybodaeth a ganlyn:**

- a. Y dyddiad arfaethedig ar gyfer canslo cofrestriad y darparwr gwasanaeth;
- b. Y rheswm dros wneud y cais;
- c. Ar gyfer pob gwasanaeth rheoleiddiedig a ddarperir, datganiad am sut mae'r darparwr gwasanaeth yn bwriadu cydymffurfio â'r rheoliadau a wneir o dan adran 27 o Ddeddf 2016 (safon y gofal a'r cymorth sydd i'w darparu) nes bod y cofrestriad wedi ei ganslo;
- d. Ar gyfer pob gwasanaeth rheoleiddiedig a ddarperir, manylion unrhyw hysbysiad a roddwyd am y bwriad i roi'r gorau i ddarparu'r gwasanaeth i ddefnyddwyr gwasanaeth; i'r awdurdod lleol y mae'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu yn ei ardal; i'r Bwrdd Iechyd Lleol y mae'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu yn ei ardal; ac i unrhyw berson arall;

- e. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn gwneud cais i ganslo ei gofrestrriad llai na 3 mis cyn y dyddiad dod i rym arfaethedig, adroddiad yn ymwneud ag a yw unrhyw un o'r gwasanaethau rheoleiddiedig y mae'n eu darparu neu unrhyw fan y mae gwasanaeth rheoleiddiedig yn cael ei ddarparu ynddo, ohono, neu mewn perthynas ag ef wedi peidio neu'n debygol o beidio â bod yn ariannol hyfyw o fewn y 12 mis nesaf.
- (ii) **Defnyddio'r pŵer gwneud rheoliadau i nodi bod rhaid i'r cais gael ei wneud drwy system ar-lein AGC.**

12. COSTAU, MANTEISION A RISGIAU

a) Dileu elw o ofal cymdeithasol plant

Mae'r costau, y manteision a'r risgiau wedi eu rhannu yn yr effeithiau posibl ar dri grŵp allweddol yr effeithir arnynt fwyaf uniongyrchol gan y broses gofrestru, sef darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, AGC a Llywodraeth Cymru.

Opsiwn un – Gwneud dim. Costau ac arbedion

12.1 Nid oes unrhyw gostau nac arbedion ychwanegol wedi eu nodi o dan yr opsiwn hwn, naill ai i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad, AGC neu Llywodraeth Cymru.

Opsiwn un – Gwneud dim. Manteision ac anfanteision

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

12.2 O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai angen i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad fodloni amodau cofrestru newydd na darparu tystiolaeth ychwanegol o statws nid-er-elw, gan leihau'r baich gweinyddol. Byddai prosesau cofrestru presennol yn parhau yr un fath, gan leihau, mewn egwyddor, unrhyw darfu ar ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad.

AGC

12.3 O dan yr opsiwn hwn, byddai AGC yn osgoi'r angen i gynnal gwiriadau cofrestru newydd neu ddatblygu canllawiau ychwanegol ar gyfer y cam cofrestru. Byddai hyn yn osgoi llwyth gwaith ychwanegol ar gyfer staff neu newidiadau i'r system TG i ddarparu ar gyfer y gofynion cofrestru newydd, a allai fod o fudd i sefydlogrwydd sefydliadol. Fodd bynnag, fel y nodir yn yr adran risgiau, gall y fantais hon arwain at lai o sicrwydd bod darparwyr yn bodloni'r gofyniad nid-er-elw ar y cam cofrestru.

Llywodraeth Cymru

12.4 Byddai'r opsiwn hwn yn osgoi cyflwyno newidiadau ychwanegol a allai greu dryswch neu wrthwynebiad ychwanegol ymhlith darparwyr gwasanaethau plant

o dan gyfyngiad wrth weithredu polisi cynhwysfawr sydd eisoes wedi creu pryder sylweddol ymhlith rhai darparwyr.

Opsiwn un – Gwneud dim. Risgiau

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

12.5 Yn sgil peidio â chyflwyno gofynion cofrestru wedi eu diweddarau, efallai y bydd darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yn methu â bodloni'r diffiniad nid-er-elw, a allai olygu y byddant yn destun camau gorfodi yn ddiweddarach. Os daw achosion o dorri cydymffurfedd at sylw AGC drwy gwynion neu wybodaeth yn hytrach na gwiriadau strwythuredig wrth gofrestru, mae darparwyr yn wynebu risg o fod yn destun ymchwiliadau sydyn, gan gynyddu'r risg o darfu arnynt.

AGC

12.6 O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai gan AGC weithdrefn glir i wirio cydymffurfedd ag adran 6A ar y cam cofrestru, gan achosi risg o ran gwanhau ei phrosesau goruchwyllo rheoleiddiol. Yn ogystal, heb amodau cofrestru penodol, mae'n bosibl y byddai AGC yn wynebu anawsterau o ran gweithredu'n brydlon yn erbyn darparwyr nad ydynt yn bodloni'r gofyniad nid-er-elw. Gall hyn achosi risg i enw da AGC wrth ymddangos fel ei bod yn methu â sicrhau atebolrwydd yn y sector a chydymffurfedd â'r polisi a'r ddeddfwriaeth sylfaenol.

Llywodraeth Cymru

12.7 Mae peidio â chyflwyno gofynion cofrestru wedi eu diweddarau yn peryglu nod polisi craidd Llywodraeth Cymru o ddileu elw o ofal plant sy'n derbyn gofal os nad yw AGC yn gallu gwirio cydymffurfedd ag adran 6A ar y cam cofrestru, gan arwain at risg bosibl y bydd darparwyr yn cael eu cofrestru er nad ydynt yn bodloni diffiniad nid-er-elw adran 6A. Gallai hyn erydu ymddiriedaeth yn ymrwymiad Llywodraeth Cymru i ddiwygio a diogelu buddiannau plant.

Opsiwn dau – Deddfu. Costau ac arbedion

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

12.8 O dan yr opsiwn hwn, bydd angen i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ddarparu tystiolaeth ychwanegol eu bod yn bodloni'r diffiniad o endid nid-er-elw wrth gofrestru ag AGC. Gall paratoi'r ddogfennaeth ychwanegol hon a'r dystiolaeth ofynnol ar gyfer cofrestru arwain at rai costau ychwanegol o ran amser ychwanegol staff wrth gasglu'r ddogfennaeth yn ogystal ag amser hyfforddi staff ynghylch y broses newydd. Nid yw'n bosibl pennu'n sicr yr union amser neu'r gost y bydd darparwyr yn mynd iddi wrth baratoi'r ddogfennaeth ychwanegol sy'n ofynnol ar gyfer cofrestru o dan y gofynion newydd. Mae hyn yn bennaf oherwydd bod y rhain yn rhwymedigaethau newydd sy'n cael eu cyflwyno, ac felly nid oes ar hyn o bryd unrhyw ddata sylfaenol neu hanesyddol sefydledig ynghylch yr amser y mae darparwyr yn ei gymryd fel arfer i gwblhau'r tasgau penodol hyn. At hynny, mae strwythur a graddfa darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yng Nghymru yn amrywio'n

sylweddol. Bydd hyn yn debygol o ddylanwadu ar yr amser a'r adnoddau y mae eu hangen i gydymffurfio. Rhagwelir y bydd y gost ychwanegol yn fach iawn gan fod y gofyniad yn ffurfioli i raddau helaeth yr wybodaeth y dylai darparwyr feddu arni eisoes yn rhan o drefniadau llywodraethiant da.

AGC

12.9 O dan yr opsiwn hwn, bydd cost ychwanegol i AGC o ran amser staffio ychwanegol y mae ei angen i brosesu'r gofynion cofrestru newydd a gwirio cydymffurfedd. Bydd staff AGC hefyd angen hyfforddiant ar brosesau newydd sy'n ymwneud â hyn.

12.10 Yn ogystal â'r costau sy'n gysylltiedig â phrosesu'r gofynion cofrestru newydd ac adolygu cydymffurfedd, bydd angen i AGC hefyd addasu ei phlatform ar-lein a'i systemau mewnol er mwyn cynnwys y cwestiynau cofrestru newydd ac integreiddio gwiriadau cydymffurfedd. Mae hyn yn cynnwys gwaith datblygu TG pwrpasol a gwaith cynnal a chadw parhaus.

12.11 Yn ogystal â chostau prosesu a chostau TG, bydd AGC hefyd yn mynd i gostau ychwanegol o ran amser staff ar gyfer llunio canllawiau clir i ddarparwyr ynghylch y newidiadau i gostau cofrestru.

12.12 O ran y costau sy'n gysylltiedig â'r uchod, dyrannwyd cyllid gwerth £251,000 i AGC yn ystod 2025-26 (costau suddedig yr aed iddynt eisoes). Bydd y cyllid hwn yn codi i £627,000 yn ystod 2026-27 a 2027-28 ar gyfer ymdrin â chostau gweithredu yn ehangach. Mae hyn yn ymgorffori'r costau ychwanegol sy'n gysylltiedig â phwyntiau 12.9, 12.10 ac 12.11 uchod yn ogystal â'r costau posibl sy'n gysylltiedig â'r newidiadau arfaethedig i ddatganiadau blynyddol a ddisgrifir yn adran blaenorol yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol.

Llywodraeth Cymru

12.13 Fel yr amlinellir yn y costau a ragwelir ar gyfer gwneud newidiadau i'r broses datganiadau blynyddol, mae costau i Lywodraeth Cymru o ran ymgysylltu yn ehangach â rhanddeiliaid ynghylch y gwaith o ddileu elw. Roedd yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Deddf 2025 yn rhag-weld swm penodol o £13,273 y flwyddyn ar gyfer costau cyfathrebu Llywodraeth Cymru rhwng 2024-25 a 2027-28 (mae'r costau ar gyfer 2024-25 a 2025-26 yn gostau suddedig). Gallai cyfran o'r gweithgarwch cyfathrebu hwn, hyd at, a chan gynnwys 2026-27, gynnwys cyfathrebu'r newidiadau i'r broses gofrestru (ochr yn ochr â newidiadau eraill gan gynnwys y newidiadau arfaethedig i ddatganiadau blynyddol). Fodd bynnag, rhagwelir y bydd hyn yn rhan fach iawn o'r gweithgarwch cyfathrebu, o ystyried bod Llywodraeth Cymru yn debygol o ganolbwyntio ar y cerrig milltir gweithredu ehangach, er enghraifft, y cyfyngiadau o 1 Ebrill 2027 ymlaen o ran ychwanegu gwelyau ychwanegol at gartrefi plant presennol neu gymeradwyo gofalwyr maeth newydd.

Opsiwn dau – Deddfu. Manteision ac anfanteision

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

12.14 Bydd cyflwyno'r gofynion cofrestru clir ynghylch statws nid-er-elw o dan yr opsiwn hwn yn darparu gweithdrefn syml i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ddangos eu bod yn cadw at y gofyniad nid-er-elw, gan leihau amwysedd a'r posibilrwydd o ymholiadau adweithiol pellach gan AGC.

AGC

12.15 Bydd cyflwyno'r gofynion cofrestru clir ynghylch statws nid-er-elw o dan yr opsiwn hwn yn darparu gweithdrefn gadarn i AGC i sicrhau bod darparwyr yn bodloni'r diffiniad nid-er-elw o'r cychwyn cyntaf. Bydd cael yr wybodaeth hon o'r cychwyn cyntaf am y math o sefydliad hefyd o fudd i waith monitro a chynllunio strategol parhaus AGC.

Llywodraeth Cymru

12.16 Mae ymgorffori'r gofyniad nid-er-elw mewn rheoliadau cofrestru o fudd i Lywodraeth Cymru o ran sicrhau bod yr uchelgais strategol o ddileu elw o ofal cymdeithasol plant yn cael ei weithredu'n effeithiol. Mae cynnwys y gofynion cyfreithiol clir hyn ar y cam cofrestru hefyd yn lleihau'r posibilrwydd o fethiant polisi gan y bydd rhaid i ddarparwyr ddarparu tystiolaeth glir ynghylch eu statws nid-er-elw o'r cychwyn cyntaf.

Opsiwn dau – Deddfu. Risgiau.

Darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad

12.17 Mae'r gofynion ychwanegol yn ystod y broses gofrestru yn golygu gosod tasg ychwanegol i ddarparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad ei chwblhau. Gallai'r baich ychwanegol hwn arwain at risg o osod straen ar ddarparwyr llai yn sgil eu hadnoddau a gallai'r wybodaeth ychwanegol y mae'n ofynnol i ddarparwyr ei darparu gynyddu'r risg o gamgymeriadau mewn ceisiadau i gofrestru. Fodd bynnag, ystyrir bod y risg yn isel o ystyried camau gweithredu arfaethedig AGC i gyfathrebu'r newidiadau arfaethedig a diweddarau canllawiau (mae'r gwaith hwn eisoes ar y gweill).

AGC

12.18 Gall yr amser a'r adnoddau ychwanegol y bydd eu hangen ar staff i weithredu'r newid hwn, gan gynnwys addasu AGC Ar-lein, a'r llwyth gwaith cynyddol i brosesu'r elfennau newydd o geisiadau cofrestru, arwain at risg o osod straen ar adnoddau presennol AGC. Fodd bynnag, yn yr un modd â'r newidiadau arfaethedig i'r datganiadau blynyddol, dylai'r cyllid ychwanegol a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i AGC liniaru'r risg hon.

Llywodraeth Cymru

12.19 Mae risg fach o bwysau cyllidebol ychwanegol ar Lywodraeth Cymru pe bai costau AGC i weithredu'r newid hwn yn uwch na'r disgwyl. Fodd bynnag, disgwylir i'r risg hon fod yn isel o ystyried bod gwariant AGC

ynghylch y mater hwn (costau suddedig) hyd yma wedi bod yn unol â'i dyraniad cyllidebol.

b) Newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol: Gwybodaeth i'w darparu yn rhan o gais darparwr gwasanaethau i ganslo ei gofrestriad

Opsiwn un – Gwneud dim. Costau ac arbedion

12.20 Nid yw'r opsiwn hwn yn arwain at gostau ychwanegol i Weinidogion Cymru (AGC) na darparwyr gwasanaeth.

Opsiwn un – Gwneud dim. Manteision ac anfanteision

12.21 Nid ydym wedi nodi unrhyw fanteision sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

Opsiwn un – Gwneud dim. Risgiau

12.22 Y risg sy'n gysylltiedig ag opsiwn un yw nad oes gan Weinidogion Cymru (AGC) y sail statudol i'w gwneud yn ofynnol i'r wybodaeth angenrheidiol gael ei darparu i gyflawni eu dyletswyddau rheoleiddiol yn effeithiol yn ystod y cyfnod cau. Ni fydd gan Weinidogion Cymru (AGC) sicrwydd yn ymwneud â gofal, diogelwch a llesiant parhaus unigolion sy'n defnyddio neu'n byw yn y gwasanaeth(au).

Opsiwn dau – Deddfu. Costau ac arbedion

12.23 Amcangyfrifir y byddai gofyn i ddarparwyr gyflwyno datganiad ynghylch sut y byddant yn cydymffurfio â safonau ansawdd yn cymryd tua 4 awr i'w wneud. Ni ragwelir y bydd yr wybodaeth ychwanegol y mae ei hangen yn ychwanegu'n sylweddol at y broses.

12.24 Er mwyn rhoi syniad o'r gost bosibl ar gyfer cau gwasanaeth cyfan, mae'r Arolwg Blynnyddol o Oriau ac Enillion yn darparu ffigurau ar enillion fesul awr ar gyfer gwahanol alwedigaethau ar draws y gwahanol ranbarthau. Mae'r tabl isod yn nodi'r ffigurau ar gyfer rheolwyr a chyfarwyddwyr iechyd a gwasanaethau cymdeithasol, y byddai'n ofynnol iddynt gwblhau'r datganiad hwn.

Tabl: Tâl fesul awr – Gros (2024)

Galwedigaeth	Cod	Cyflog Canolrifol yr Awr (£)	Cyflog gros yr awr gan gynnwys argostau (30%)	Cost cwblhau datganiad (gan dybio y byddai'n cymryd 4 awr, wedi ei thalgrynnu i'r £10 agosaf)
Rheolwyr a Chyfarwyddwyr Iechyd a	117	24.10	31.33	125

Gwasanaethau Cymdeithasol				
Rheolwyr a chyfarwyddwyr gwasanaethau cymdeithasol	1172	22.94	29.82	119
Rheolwyr a Pherchnogion ym maes lechyd a Gwasanaethau Gofal	123	20.07	26.09	105
Rheolwyr a pherchnogion gofal preswyl, gofal dydd a gofal cartref	1232	19.93	25.91	104
Cyfartaledd		21.76	28.29	113

Ffynhonnell: [Enillion ac oriau a weithiwyd, galwedigaeth yn ôl Dosbarthiad Galwedigaethol Safonol pedwar digid: Arolwg Blynnyddol o Oriau ac Enillion, Tabl 14 - y Swyddfa Ystadegau Gwladol, 2024](#)

12.25 Yn seiliedig ar yr amcangyfrif y byddai datganiad yn cymryd 4 awr i'w wneud, mae'r gost yn debygol o fod oddeutu £113 am bob datganiad llawn.

12.26 Nid yw'n bosibl pennu'n sicr faint o ddarparwyr gwasanaethau gofal cymdeithasol rheoleiddiedig fydd yn gadael y farchnad yng Nghymru yn y dyfodol ac felly nid yw'n bosibl cyfrifo cost gyfanredol y cam hwn. Fodd bynnag, at ddibenion cymharu:

- yn ystod 2023-24, cafodd AGC 93 o geisiadau gan ddarparwyr gwasanaethau gofal cymdeithasol rheoleiddiedig i ganslo eu cofrestriad.
- yn ystod 2024-25, cafodd AGC 119 o geisiadau gan ddarparwyr gwasanaethau gofal cymdeithasol rheoleiddiedig i ganslo eu cofrestriad.

12.26 Ar gyfartaledd, mae hyn yn rhoi cost enghreifftiol o oddeutu £12,000 y flwyddyn.

Opsiwn dau – Deddfu. Manteision ac anfanteision

12.27 Bydd gan Weinidogion Cymru (AGC) wybodaeth berthnasol wedi'i chyflwyno mewn ffurf safonol ynghylch gweithrediad bwriadedig y gwasanaeth(au) a sicrwydd yn ymwneud â gofal, diogelwch a llesiant parhaus unigolion sy'n defnyddio neu'n byw yn y gwasanaeth(au), er mwyn galluogi AGC i gyflawni ei dyletswyddau rheoleiddiol yn effeithiol yn ystod y cyfnod cau.

Opsiwn dau – Deddfu. Risgiau

12.28 Nid ydym wedi nodi unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

13 CASGLIADAU

a) Dileu elw o ofal cymdeithasol plant

13.1 Yn seiliedig ar werthusiad o gostau, manteision a risgiau'r ddau opsiwn, opsiwn dau yw'r opsiwn a ffefrir. Deddfu: Diwygio'r Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017 presennol i sicrhau bod ceisiadau i gofrestru, neu amrywio cofrestriad, mewn cysylltiad â gwasanaethau plant o dan gyfyngiad yn cynnwys gwybodaeth ddigonol i ddangos cydymffurfedd â'r gofyniad statudol bod gwasanaethau o'r fath yn cael eu darparu gan endidau nid-er-elw.

b) Newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol: Gwybodaeth i'w darparu yn rhan o gais darparwr gwasanaethau i ganslo ei gofrestriad

13.2 Yn seiliedig ar werthusiad o gostau, manteision a risgiau'r ddau opsiwn, opsiwn dau yw'r opsiwn a ffefrir. Deddfu: Defnyddio'r pŵer gwneud rheoliadau newydd yn adran 14(1A)(a) o Ddeddf 2016 i'w gwneud yn ofynnol bod cais i ganslo cofrestriad darparwr gwasanaeth yn cynnwys gwybodaeth benodol yn ogystal â nodi ffurf y cais.

14 ASESU'R GYSTADLEUAETH

Ar y cyfan, o ran y newidiadau cyffredinol i drefniadau rheoleiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol, ni ddisgwylir i'r gofynion yn Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2026 gael effaith negyddol ar gystadleuaeth yng Nghymru, na chystadleurwydd busnesau.

15 ADOLYGU AR ÔL GWEITHREDU

Disgwylir i werthusiad ffurfiol o'r gwaith ar ddileu elw gael ei gynnal wrth i'r polisi gael ei weithredu. Byddai hyn yn cynnwys gwerthuso unrhyw effeithiau sylweddol o ganlyniad i'r is-ddeddfwriaeth, gan gynnwys y diwygiad hwn.

